

การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4*
STUDENT REGISTRATION ADMINISTRATION BY SCHOOL
ADMINISTRATORS OFFICE OF THE ACADEMIC AFFAIRS DIVISION,
UBON RATCHATHANI, DISTRICT 4

ธนุทัย สังฆะพรหม¹, กฤษฎา วัฒนศักดิ์² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม³
Thanaruethai Sangkaprom¹, Krisada Watanasak² and Wiralpath Wongwatkasem³

¹⁻³วิทยาลัยนครราชสีมา

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: fonlovesmile071@gmail.com

วันที่รับบทความ : 17 เมษายน 2569; วันแก้ไขบทความ 4 พฤษภาคม 2569; วันตอบรับบทความ : 6 พฤษภาคม 2569

Received 17 April 2026; Revised 4 May 2026; Accepted 6 May 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80

Citation:

* ธนุทัย สังฆะพรหม, กฤษฎา วัฒนศักดิ์ และ วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม. (2569). การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4.

วารสารส่งเสริมและพัฒนาวิชาการสมัยใหม่, 4(3), 587-605.

Thanaruethai Sangkaprom, Krisada Watanasak and Wiralpath Wongwatkasem. (2026). Student Registration Administration By School Administrators.Office Of The Academic Affairs Division, Ubon Ratchathani, District 4. Modern Academic Development and Promotion Journal, 4(3), 587-605.;

DOI: <https://doi.org/10.>

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/MADPIADP/>

– 1.00 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และค่าเอฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงาน และด้านการควบคุม

คำสำคัญ: การบริหาร, งานทะเบียน, สถานศึกษา

Abstract

This research aims to 1) study the student registration management practices of school administrators, 2) compare the level of opinions of personnel regarding the student registration management practices of school administrators, categorized by position, work experience, and school size, and 3) study guidelines for developing student registration management practices of school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4. The sample group consisted of 306 school administrators and teachers. The research instruments were a 5-level Likert scale questionnaire with a content validity index between 0.80 and 1.00 and a reliability coefficient of 0.91, and structured interviews. Statistical analyses included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings revealed that:

1. The overall level of student registration administration by school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4 was high.

2. A comparison of opinions regarding student registration administration among school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4, categorized by position, work experience, and school size, showed no significant differences overall.

3. The guidelines for student registration management by school administrators under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 4 include planning, organizing, commanding, coordinating, and controlling.

Keywords: Administration, Registration, Educational institution

บทนำ

ระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้เด็กนักเรียนต้องเรียนจนจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือเทียบเท่ากับการศึกษาภาคบังคับขั้นต่ำ 9 ปี พร้อมกันนี้รัฐยังให้การสนับสนุนสิทธิในการเรียนฟรีตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนทุกคนสามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาคและเป็นรูปธรรม แม้ว่าระบบการศึกษาของไทยจะมีการลงทุนงบประมาณจำนวนมากและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไทยยังคงอยู่ในระดับต่ำเมื่อเทียบกับมาตรฐานสากล ทั้งในด้านคะแนนสอบ PISA และผลการทดสอบระดับชาติที่ยังไม่แสดงพัฒนาการอย่างชัดเจน สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการทรัพยากรที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยเฉพาะในการจัดสรรครูผู้สอน สื่อการเรียนการสอน และบุคลากรทางการศึกษาที่ยังไม่ทั่วถึงในบางพื้นที่ เช่น พื้นที่ชนบทหรือห่างไกล (Broken Chalk, 2023) นอกจากนี้ การบริหารจัดการศึกษาของไทยยังประสบปัญหาเรื่องความไม่ต่อเนื่องของนโยบาย การออกแบบหลักสูตร การประเมินผล และการพัฒนาศักยภาพครู ขณะที่กระบวนการด้านวิชาการและงานทะเบียนนักเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพา

ระบบแมนนวล ซึ่งก่อให้เกิดข้อผิดพลาด ความล่าช้า และภาระงานซ้ำซ้อน ความท้าทายเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการปฏิรูประบบการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน และเตรียมความพร้อมสำหรับการเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน การบริหารและจัดการสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับหลายมิติ ตั้งแต่การกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และนโยบาย ไปจนถึงการออกแบบโครงสร้าง บทบาทหน้าที่ และกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีทั้งศาสตร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และศิลป์ในการสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรร่วมกันขับเคลื่อนเป้าหมายของโรงเรียนให้บรรลุผล (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2566)

การบริหารจัดการสถานศึกษาในปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงการควบคุมดูแลตามระเบียบแบบแผนเท่านั้น แต่คือการสร้างระบบนิเวศแห่งการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยความคล่องตัว (Agility) และการตัดสินใจบนฐานข้อมูล (Data-Driven Decision Making) โดยกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอนหลักที่ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบ เริ่มต้นจากการสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน (Environmental Analysis) ซึ่งในปัจจุบันต้องครอบคลุมถึงการวิเคราะห์ความฉลาดทางดิจิทัลของบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี เพื่อระบุจุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และปัญหาที่แท้จริงของสถานศึกษา (สมหมาย ปรุ้งกระโทก, 2566) ถัดมาคือ การวางแผน (Strategic Planning) ซึ่งต้องเปลี่ยนจากการวางแผนแบบรวมศูนย์ไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ที่ยืดหยุ่น (Resilient Planning) มีการจัดสรรทรัพยากรที่มุ่งเน้นการลดความเหลื่อมล้ำและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล ในขั้นตอนของการดำเนินงาน (Implementation) ผู้บริหารยุคใหม่ต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ควบคุมมาเป็น "ผู้นำการเปลี่ยนแปลง" (Transformational Leader) ที่เน้นการนิเทศติดตามผ่านระบบสารสนเทศ เพื่อคอยสนับสนุนและกระตุ้นการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และขั้นตอนสุดท้ายคือ การประเมินผล (Evaluation and Accountability) ซึ่งในบริบทหลังปี 2565 เป็นต้นมา การประเมินผลต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้ผ่านระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อสะท้อนถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม นำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567)

นอกจากขั้นตอนการบริหารที่ครบวงจรแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษายังต้องมีบทบาทสำคัญในการประสานภารกิจหลัก 4 ด้าน ให้สอดคล้องกับนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตาม

แนวทางของ TDRI (2566) และกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารวิชาการ การพัฒนาหลักสูตรที่ไม่เพียงแต่ครอบคลุมเนื้อหาตามมาตรฐาน แต่ต้องบูรณาการทักษะแห่งอนาคตและกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่ตอบโจทย์ความแตกต่างของผู้เรียน 2) ด้านการบริหารงานบุคคล การคัดเลือกและพัฒนาศักยภาพครูให้เป็น "ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้" (Learning Facilitator) พร้อมทั้งมีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานที่เป็นธรรมและสร้างแรงจูงใจ 3) ด้านการบริหารงบประมาณ การบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดความคุ้มค่าสูงสุด โดยเน้นความโปร่งใสและมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามความต้องการที่แท้จริงของโรงเรียนและชุมชน (School-Based Management) 4) ด้านการบริหารทั่วไป การดูแลนโยบาย กฎระเบียบ สภาพแวดล้อม และสวัสดิการ ที่ส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยในสถานศึกษา การบูรณาการทั้ง 4 ขั้นตอนและ 4 ภารกิจหลักนี้ มีเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีความคล่องตัว ลดภาระงานซ้ำซ้อนของบุคลากร และสามารถตอบสนองต่อวิสัยทัศน์ที่ต้องการเห็นผู้เรียนเติบโตอย่างมีคุณภาพภายใต้ระบบการศึกษาที่เสมอภาคและทันสมัย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2567)

ในมิติเฉพาะด้านการบริหารงานทะเบียนนักเรียน ถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยขับเคลื่อนและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเป็นระบบ โดยการบริหารงานทะเบียนนักเรียนไม่ใช่เพียงแค่การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงกระบวนการรวบรวม จัดการ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อสนับสนุนการวางแผน การตัดสินใจ และการประเมินผลในทุกระดับของการจัดการศึกษา ในแต่ละปีการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเชิงสถิติทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น จำนวนนักเรียนรายระดับชั้น จำนวนนักเรียนที่เข้าใหม่ ย้ายเข้า ย้ายออก และจบการศึกษา จำนวนครูและบุคลากรในแต่ละตำแหน่ง รวมถึงข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์แนวโน้มของสถานศึกษาใช้ในการวางแผนเชิงกลยุทธ์ เช่น การกำหนดเป้าหมายการรับนักเรียน การวางแผนทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการห้องเรียน และการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนและชุมชน กระบวนการบริหารงานทะเบียนนักเรียนโดยทั่วไปเริ่มต้นจากการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลเชิงสถิติในระดับภาคเรียนและรายปี ข้อมูลเหล่านี้ถูกนำไปใช้ในการจัดทำรายงานต่าง ๆ เช่น รายงานข้อมูลจำนวนนักเรียน (10 มิถุนายน และ 10 พฤศจิกายน) รายงานการเข้าเรียนของนักเรียน การออกหลักฐานทางการศึกษา เช่น ปพ.1, ปพ.2, ปพ.7 ตลอดจนการจัดทำ

ทะเบียนนักเรียนและทะเบียนผลการเรียนอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังมีการนำข้อมูลมาใช้เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มด้านการรับนักเรียน อัตราการคงอยู่และสำเร็จการศึกษา การออกกลางคัน ตลอดจนวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในเชิงสถิติ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ถือเป็นฐานสำคัญในการตัดสินใจเพื่อปรับปรุงหลักสูตร การจัดตำแหน่งครู การวางแผนการอบรมครู เฉพาะด้าน การกำหนดจำนวนห้องเรียน และการจัดสรรทรัพยากรด้านงบประมาณและสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับจำนวนและความต้องการของผู้เรียน (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2567)

อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ปัจจุบัน พบว่าระบบบริหารงานทะเบียนนักเรียนยังคงมีข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะการขาดระบบสนับสนุนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกหรือระบบฐานข้อมูลแบบบูรณาการ ซึ่งส่งผลให้ไม่สามารถใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนเชิงกลยุทธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การคาดการณ์จำนวนนักเรียนในอนาคตยังคงต้องอาศัยการประมาณการด้วยมือหรือข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน การจัดสรรงบประมาณจึงอาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของจำนวนผู้เรียนในปีถัดไป นอกจากนี้ยังขาดระบบติดตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบต่อเนื่องและเรียลไทม์ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างรอบด้าน การวิจัยและข้อเสนอเชิงนโยบายหลายฉบับ จึงได้เสนอให้มี การพัฒนาระบบทะเบียนกลางบนแพลตฟอร์มออนไลน์ ซึ่งสามารถประมวลผลข้อมูลแบบเรียลไทม์ และเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างระดับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และกรมการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างไร้รอยต่อ ระบบดังกล่าวควรมีคุณสมบัติในการเก็บข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบความถูกต้องอัตโนมัติ ลดการกรอกข้อมูลซ้ำซ้อน รวมถึงสามารถดึงข้อมูลมาวิเคราะห์ในรูปแบบกราฟ ตาราง และรายงานสรุปต่าง ๆ ได้ทันที ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถใช้ข้อมูลในการตัดสินใจด้านนโยบายและการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี (TDRI, 2567) นอกจากนี้ ระบบทะเบียนที่มีประสิทธิภาพควรมีการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของหน่วยงานอื่น เช่น ระบบบัตรประชาชนของกระทรวงมหาดไทย ระบบหลักประกันสุขภาพ ระบบข้อมูลสวัสดิการเด็กยากจน ฯลฯ เพื่อให้สามารถตรวจสอบและยืนยันตัวตนของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง และช่วยให้สามารถจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนได้ตรงเป้าหมาย โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนด้อยโอกาสและนักเรียนในพื้นที่ห่างไกล

ในมิติเชิงลึก "การบริหารงานทะเบียนนักเรียน" ในปัจจุบันต้องยกระดับจากการเป็นเพียงผู้เก็บสถิติ ไปสู่การเป็น "ศูนย์กลางข้อมูลอัจฉริยะ" (Data Intelligence Center) ของ

โรงเรียน ข้อมูลจำนวนนักเรียนเข้า-ออก อัตราการคงอยู่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องถูกนำมาวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend Analysis) เพื่อคาดการณ์ความเสี่ยงในการออกกลางคัน หรือการลดลงของจำนวนนักเรียนในอนาคต ข้อเสนอเชิงนโยบายล่าสุดจาก สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2567) ระบุว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนผ่านสู่ "ระบบทะเบียนกลางบนแพลตฟอร์มดิจิทัล" ที่เชื่อมโยงข้อมูลแบบเรียลไทม์ (Real-time Data Integration) ระหว่างโรงเรียน เขตพื้นที่ และส่วนกลาง รวมถึงการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลราษฎรของกระทรวงมหาดไทย เพื่อลดขั้นตอนการตรวจสอบสิทธิ และเพิ่มความแม่นยำในการช่วยเหลือกลุ่มนักเรียนยากจนพิเศษ

เมื่อพิจารณาบริบทเฉพาะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 พบว่า ระบบทะเบียนยังไม่เป็นเอกภาพ การจัดเก็บเอกสารที่กระจัดกระจาย และการสื่อสารข้อมูลระหว่างโรงเรียนกับเขตพื้นที่ที่ยังขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในเชิงพื้นที่ ปัญหาความล่าช้าในการออกหลักฐานทางการศึกษาและการรายงานข้อมูลสถิติไม่เพียงแต่สร้างภาระทางธุรการ แต่ยังทำให้ผู้บริหารไม่สามารถมองเห็นภาพรวมของปัญหาที่แท้จริงในสถานศึกษาได้ทันเวลาที่ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานทะเบียนนักเรียนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ทันสมัย และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้บริหาร และหน่วยงานต้นสังกัดได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

ทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานทะเบียนนักเรียน งานทะเบียนนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่สำคัญในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมตั้งแต่การรับนักเรียน การย้ายเข้า-ออก การสำเร็จการศึกษา และการออกเอกสารทางการศึกษา โดยข้อมูลดังกล่าวมีความสำคัญต่อการวางแผนและการตัดสินใจของผู้บริหารสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระบุว่า งานทะเบียนนักเรียนเป็นระบบข้อมูลพื้นฐานที่ต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน เพื่อรองรับการบริหารจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

2. ขอบข่ายของงานทะเบียนนักเรียน งานทะเบียนนักเรียนสามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1. การวางแผนงานทะเบียน 2. การดำเนินงานทะเบียน 3. การควบคุมตรวจสอบ และ 4. การประเมินและพัฒนา แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการบริหารของ Henri Fayol ซึ่งเสนอว่าการบริหารที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ การประสานงาน และการควบคุม (Fayol, 1949) ในการประยุกต์ใช้กับสถานศึกษา ผู้บริหารต้องสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานทะเบียนให้เป็นระบบ และมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างต่อเนื่อง

3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานทะเบียนผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานทะเบียนนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการกำหนดนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และการกำกับติดตามตาม กระทรวงศึกษาธิการ (2562) ผู้บริหารต้องรับผิดชอบการบริหารงานวิชาการทั้งหมด รวมถึงงานทะเบียนนักเรียน ซึ่งถือเป็นฐานข้อมูลสำคัญของสถานศึกษา นอกจากนี้ งานวิจัยของนักวิชาการไทยหลายท่านพบว่า การสนับสนุนของผู้บริหารมีผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพงานทะเบียน การนิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอช่วยลดความผิดพลาดของข้อมูล การพัฒนาบุคลากรด้านเทคโนโลยีมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานทะเบียนนักเรียนปัจจุบันสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระบบฐานข้อมูลนักเรียน เช่น DMC (Data Management Center) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูล การใช้

เทคโนโลยีช่วยให้ลดความซ้ำซ้อนของข้อมูล เพิ่มความรวดเร็วในการให้บริการ สามารถตรวจสอบข้อมูลได้แบบเรียลไทม์

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานทะเบียนนักเรียน พบประเด็นสำคัญดังนี้ 1. ระดับการดำเนินงานทะเบียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัญหาสำคัญคือความผิดพลาดของข้อมูลและการขาดบุคลากรเฉพาะทาง 3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การใช้เทคโนโลยี และการมีคู่มือและมาตรฐานการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากับประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 103 คน และครู จำนวน 1,3960 คนรวมเป็น จำนวน 1,499 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4, 2568)

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำนวน 306 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Robert V. Krejcie and Eayrle W. Morgan, 1970) โดยได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีผลงานดีเด่นในด้านการบริหารงานทะเบียนนักเรียน จำนวน 5 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

4. ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า โดยผู้ตอบจะได้รับคำถามเช่นเดียวกัน และในลำดับขั้นตอนเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ถามถามได้ตรงประเด็นที่ต้องการ ไม่ออกนอกเรื่อง ไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาประมวลผลได้ โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 4.1 กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15-20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
- 4.2 เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- 4.3 แนะนำตัวเอง และสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเอง
- 4.4 บอกวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์และขออนุญาตจัดบันทึกหรือใช้เครื่องมือบันทึกเสียงจากผู้รับการสัมภาษณ์
- 4.5 ป้อนคำถามเหมาะสมกับเวลา และทำการบันทึกหลังจากการสัมภาษณ์เสร็จ
- 4.6 ขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตาม ขนาดสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความ

แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method)

5. วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยการสังเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 - 1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)
 - 3.1 t- test แบบ Independent samples
 - 3.2 F- test แบบ One way ANOVA และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ

รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการควบคุม ด้านการวางแผน ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประสานงาน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ 4) ด้านการประสานงาน 5) ด้านการควบคุม

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ รองลงมาคือ ด้านการจัดองค์กร ด้านการควบคุม ด้านการวางแผน ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการประสานงาน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารให้ความสำคัญกับการกำกับติดตามและการตัดสินใจที่ชัดเจนเพื่อให้งานทะเบียนนักเรียนซึ่งเป็นงานเอกสารหลักฐานสำคัญมีความถูกต้องแม่นยำ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

2.1 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารและครูมองเห็นความสำคัญของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในระดับที่ต่างกัน โดยผู้บริหาร

มุ่งเน้นที่ความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ส่วนครูอาจเน้นที่ความสะดวกในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาฏิหาริย์ สมตน (2567) ที่พบว่าความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการและงานทะเบียนนักเรียนจำแนกตามตำแหน่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก บุคลากรส่วนใหญ่มีความเข้าใจในมาตรฐานและระเบียบการปฏิบัติงาน ทะเบียนนักเรียนที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล จัตรงค์ (2567) ที่ชี้ว่าหากมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด ผู้ปฏิบัติงานก็จะสามารถดำเนินการได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

2.3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจาก สถานศึกษาทุกขนาดในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีมาตรฐานการบริหารงานทะเบียนนักเรียนที่เป็นระบบเดียวกันตามนโยบายของต้นสังกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งตะวัน ศิลารักษ์ (2568) ที่พบว่าการพัฒนาระบบทะเบียนสามารถนำไปใช้และมีประสิทธิภาพในระดับมากที่สุดโดยไม่จำกัดขนาดของสถานศึกษา

3. แนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4

3.1 ด้านการวางแผน จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีแนวทางการบริหารงาน ด้านการวางแผน ได้แก่ 1) จัดทำแผนปฏิบัติการงานทะเบียนนักเรียนประจำปี โดยกำหนดกรอบเวลา ขั้นตอน และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนให้สอดคล้องกับนโยบายของ สพฐ. และ สพป. 2) วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายปี เช่น จำนวนรับเข้า-จบออก อัตราการย้ายเรียน เพื่อวางแผนการบริการข้อมูลและสรรพกำลังบุคลากรให้เพียงพอ 3) กำหนดเป้าหมายคุณภาพงานทะเบียนนักเรียน เช่น ความถูกต้องของข้อมูล 100% การปรับปรุงข้อมูลตรงเวลา และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ 4) วางแผนการจัดทำเอกสารหลักฐานทางการศึกษา เช่น ระเบียนแสดงผลการเรียนรู้ ปพ.1-ปพ.6 และระบบรับ-ย้าย-จบ การกำหนดกรอบเวลาการตรวจสอบ 5) จัดแผนการพัฒนาศักยภาพงานทะเบียนนักเรียน เช่น อบรมระบบ DMC, SGIS, EMIS หรือระบบทะเบียนออนไลน์อื่น ๆ 6) กำหนดแนวทางสำรองข้อมูลและการรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ เพื่อลดความเสี่ยงต่อข้อมูลสูญหาย 7) วางแผนการให้บริการข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง สำนักงานเขตพื้นที่ โดยกำหนดรูปแบบ

การรายงานที่เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดทำแผนปฏิบัติการและกำหนดเป้าหมาย คุณภาพข้อมูล 100% สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทินารมภ์ บัวทอง (2568) ที่ระบุว่าการจัดทำ เอกสารหลักฐานการศึกษาต้องมีการวางแผนที่เป็นระบบเพื่อให้การตัดสินใจผลการเรียนมีความเที่ยงตรง

3.2 ด้านการจัดองค์กร จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีแนวทางการบริหารงาน ด้านการจัดองค์กร ได้แก่ 1) กำหนดโครงสร้างงานทะเบียนนักเรียนอย่างเป็นระบบ เช่น แบ่งงานรับนักเรียน งานวัดผล งานเอกสาร และงานข้อมูลสารสนเทศ 2) มอบหมายภารกิจให้บุคลากรอย่างชัดเจน พร้อมคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานทะเบียนนักเรียนประจำปี 3) ออกแบบขั้นตอนการทำงาน (Workflow) เช่น ขั้นตอนรับนักเรียน การย้ายเข้า-ออก การออกเอกสารสำคัญ ให้เป็นเอกภาพทั้งโรงเรียน 4) จัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการทำงานทะเบียนนักเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ โปรแกรมทะเบียน ระบบอินเทอร์เน็ต และวัสดุสำนักงาน 5) จัดระบบเอกสารและแฟ้มงานทะเบียนนักเรียนให้เป็นมาตรฐาน ตามคู่มือการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของ สพฐ. 6) กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสำรอง เพื่อความต่อเนื่องเมื่อมีบุคลากรลา หรือเปลี่ยนหน้าที่ 7) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายในโรงเรียน เช่น การใช้ Google Workspace, ระบบเก็บข้อมูลออนไลน์ เพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก การกำหนดโครงสร้างงานและออกแบบ Workflow สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิษฎา อนงค์ (2568) ที่เสนอแนวทางการปฏิบัติงานตามหลักอิทธิบาท 4 โดยต้องมีการบรรยายภาระงาน (Job Description) และขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน

3.3 ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีแนวทางการบริหารงาน ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ได้แก่ 1) ชี้แจงนโยบายและแนวปฏิบัติงานทะเบียนนักเรียนอย่างชัดเจน ให้บุคลากรทุกคนเข้าใจมาตรฐานงาน 2) ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่อง ในการกรอกข้อมูล การจัดเก็บเอกสาร และการใช้ระบบทะเบียน 3) สร้างแรงจูงใจในการทำงาน เช่น การชื่นชม การมอบเกียรติบัตร หรือการสนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ 4) ใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ในการสั่งการอย่างเหมาะสม ไม่ใช้อำนาจเกินจำเป็น และยึดหลักความร่วมมือ 5) สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เช่น ระบบทะเบียนออนไลน์ ระบบรายงานผลผ่านแอปพลิเคชัน 6) กระตุ้นให้บุคลากรร่วมกันรักษาความถูกต้องของข้อมูล

โดยเน้นความรับผิดชอบต่อข้อมูลนักเรียน 7) ติดตามความก้าวหน้าการปฏิบัติงานสม่ำเสมอ และแก้ไขปัญหาอย่างทันเวลา เช่น กรณีข้อมูลผิดพลาดหรือเอกสารไม่สมบูรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การชี้แจงนโยบายและการใช้ภาวะผู้นำสร้างแรงจูงใจ

3.4 ด้านการประสานงาน จากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีแนวทางการบริหารงาน ด้านการประสานงาน ได้แก่ 1) ประสานงานกับกลุ่มงานวิชาการ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลผลการเรียน การจบหลักสูตร และข้อมูลห้องเรียน 2) ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 เพื่อส่งข้อมูลตามระบบ เช่น DMC, EMIS, SGS และรายงานประจำปี 3) เชื่อมโยงการทำงานกับครูประจำชั้น ในการตรวจสอบข้อมูลนักเรียนให้ถูกต้องและทันสมัย 4) สื่อสารกับผู้ปกครอง เพื่ออธิบายขั้นตอนการรับ-ย้าย-จบ การออกเอกสาร และการตรวจสอบข้อมูล 5) ทำงานร่วมกับโรงเรียนเครือข่ายในพื้นที่ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลการย้ายเข้า-ออกของนักเรียน 6) ประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ในกรณีเปลี่ยนที่อยู่ ย้ายเข้า-ออก หรือข้อมูลด้านสวัสดิการนักเรียน 7) จัดช่องทางติดต่อสื่อสารอย่างเป็นระบบ เช่น ไลน์ OA, เฟซบุ๊กโรงเรียน เว็บไซต์ทะเบียน เพื่อให้บริการได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้ช่องทางออนไลน์ (Line OA, Facebook) เพื่อสื่อสารกับผู้ปกครองและเขตพื้นที่ สอดคล้องกับ สุทธิดา เกลี้ยงแก้ว (2567) ที่เน้นเรื่องการปรับปรุงบริการเพื่อสร้างความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการ

3.5 ด้านการควบคุมจากผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 มีแนวทางการบริหารงาน ด้านการควบคุม ได้แก่ 1) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทะเบียนนักเรียน อย่างสม่ำเสมอ เช่น ชื่อ-สกุล วันเกิด เลขประจำตัวประชาชน 2) กำกับและติดตามกำหนดเวลาการส่งข้อมูล ให้เป็นไปตามที่ สพฐ. และ สพป.อุบลราชธานี เขต 4 กำหนด 3) ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรงานทะเบียนนักเรียน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน 4) ตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารสำคัญ เช่น ปพ.1, ปพ.6, หนังสือรับรองผลการเรียน 5) ควบคุมระบบการเก็บรักษาข้อมูลและความปลอดภัย เช่น การสำรองข้อมูล การกำหนดสิทธิ์ผู้เข้าถึง 6) รายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหารและสำนักงานเขตพื้นที่ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ 7) จัดทำรายงานสรุปผลการควบคุมงานทะเบียนนักเรียนประจำปี เพื่อเป็นข้อมูลพัฒนางานในปีถัดไปและเป็นหลักฐานการประเมินคุณภาพภายใน (IQA) ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก การตรวจสอบความถูกต้องและการสำรองข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ผู้วิจัยสรุปได้ว่า 1. การบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3. แนวทางการบริหารงานทะเบียนนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4 ประกอบด้วย ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์กร ด้านการบังคับบัญชาสั่งการ ด้านการประสานงานและด้านการควบคุม ข้อเสนอแนะ 1. ผู้บริหารควรจัดทำแผนปฏิบัติการงานทะเบียนนักเรียนประจำปีให้เป็นระบบมากขึ้น โดยกำหนดกรอบเวลา ผู้รับผิดชอบ และเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน 2. ผู้บริหารควรจัดโครงสร้างงานทะเบียนนักเรียนให้ชัดเจน มีการแบ่งหน้าที่เป็นระบบ เช่น งานรับนักเรียน งานวัดผล งานออกเอกสารสำคัญ และงานข้อมูลสารสนเทศ 3. ผู้บริหารควรสื่อสารชี้แจงนโยบายด้านงานทะเบียนนักเรียนแก่บุคลากรอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ทินารมภ์ บัวทอง. (2568). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวัดและประเมินผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 26(1), 145-161.
- นพดล จัตรงค์. (2567). การพัฒนาคู่มือการปฏิบัติงานการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4. *วารสารสังคมศาสตร์ปัญญาพัฒน์*, 6(4), 293-302.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ปาฐาหารีย์ สมตน. (2567). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วารสารพุทธศาสตร์ มจร.อุบลราชธานี*, 6(1), 179-192.
- รุ่งตะวัน ศิลารักษ์. (2568). การพัฒนาระบบทะเบียนการเรียน โรงเรียนบ้านวังพระวังโฮ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. *วารสารราชภัฏสุรินทร์ วิชาการ*, 3(5), 89-102.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2567). *การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจในการบริหาร การศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). (2567). *แนวทางการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการโรงเรียนเพื่อความเสมอภาคและประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ทีดีอาร์ไอ.
- สมหมาย ปรงกระโทก. (2566). *การบริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ในยุคดิจิทัล*. นครราชสีมา: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมคิด บางโม. (2561). *การบริหารสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2566). *รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2566: การปฏิรูป การศึกษาในโลกที่ผันผวน*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2567)*. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการดำเนินงานทะเบียน นักเรียน*. กรุงเทพฯ: สพฐ.
- สุทธิดา เกลี้ยงแก้ว. (2567). ประสิทธิภาพการบริหารจัดการงานทะเบียนและวัดผล โรงเรียน ป่าพะยอมพิทยาคม ประจำปีภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 3(1), 457-475.
- อภิญา อนุงค์. (2568). การพัฒนาคู่มือปฏิบัติงานทะเบียนและวัดผลตามหลักอิทธิบาท 4 โรงเรียนบ้านสามัคคีธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ มหาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 12(1), 266-276.
- Broken Chalk. (2023). *The Quality of Education in Thailand: Challenges and Opportunities*. Amsterdam: Broken Chalk.

Henri Fayol. (1949). *General and Industrial Management*. London: Pitman.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.